

Гофманів день

Леонід Полтава

Я в смерті ще раз хитро видер
Кипучу ніч з натхненням і вином.

М.Бажан "Ніч Гофмана"

Під синьою сіяючою даллю
Небес, настромлених на вістря труб,
Лежить Берлін, неначе у проваллі
Розхристаний, півобгорілий труп.
Розкинув руки, вибряклі і грубі,
Криві мости у поросі й смолі,
Шпилів зухвалих витрощені зуби
Розсипавши безладно по землі.
Сіріє день. Та не співають дзвони.
Не свищать ні машини, ні гудки,
Лише у небесах чіткі закони
Життя і смерти пишуть літаки.

І радник Гофман, що сидів уперто,
У затишку пліснявої корчми,
Також у ріднім місті має вмерти,
Як гість прибудний, десь під ворітьми.
В старім плащі, згубивши капелюха,
Тепер щоденно він на тій путі,
Де паща бункера ковтає глухо
Людей рвучкий, шумуючий потік.
І світлом дня наляканий безміри,
Серед мундирів, і облич і морд,
Він аж тепер побачив і повірив,
Який страшний отой німецький чорт.
Гудуть гудки.
Повільно всі виходять,
Щоб за годину бігти знов сюди,
Ах, як же тяжко плентатись по сходах,
А він же був ще вчора молодим!

Поплівся радник, стомлений, голодний,
Та, обійшовши зламані мости,
Він аж тепер побачив, аж сьогодні,
Що вже додому нікуди іти.
Бо дім лежав розкраяний натроє,
І на руїнах танцював пожар.
Лиш під ногами вибитим набоем
Стирчить його преситий каламар.
Єдине, що лишилось нерозбитим,
Єдине, що судилося знайти.
Єдиний
Ти!.. —
І радник Гофман, сірий, посивілий,
Згубивши все — від туфлів до жони,
Простяг в руїнах руки, наче крила,
Притисшись до пробитої стіни.
Не молиться.
Не плаче.
Не сміється.
Навіщо мертвим плач і молитви?
І тільки серце, що нерівне б'ється,
Нагадує, що він іще живий.
Здригається. Колючими очима
Впивається в незрозумілий світ.
Збагнуть його! —
Та ще неznані рими
Йому страшний жбурляє динаміт,
І сунуться запінені квартали
В провалля, глибше, в божевільне дно,
І в Гофманові очі засміялась
Весела кров, як випите вино.
Тоді захопив він каламар преситий,
Аби жбурнути ним в слизавий труп,
Але безсилий, роками розбитий,
Він падає у чорні пальці труб.
Давно згорів той льох, де він задуха,
Важких люльок і дотепів легких
Ховали мрійника від днів, що глухо
Котились у провулках кам'яних.
І радник Гофман сірий, посивілий,
Що не дійшов до щастя навмання,

Лежить в руках нежданої могили —
Жорстокого, негаснучого дня,
Того, що свастики щербаті зуби
Крутив, як млин, розбризкуючи кров,
Аж доки впевнено, тверезо й глухо,
День Гофмана сьогодні не прийшов,
День Гофмана під голубою даллю
Небес, настромлених на вістря труб,
В глибокому, задушному проваллі,
Де дотліває півзгорілий труп,
Де не співають вимріяні дзвони,
І у льохах не цокають чарки,
А тільки в небесах чіткі закони
Життя і смерти пишуть літаки.